I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

REGIONSUDVALGET

153. RU-PLENARFORSAMLING, 8.2.2023-9.2.2023

Det Europæiske Regionsudvalgs resolution om byernes og regionernes reaktion på energikrisen: mod en ægte europæisk energiunion

(2023/C 157/01)

DET EUROPÆISKE REGIONSUDVALG (RU),

— der henviser til Kommissionens REPowerEU-plan af 18. maj 2022 ([1]);

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/1032 af 29. juni 2022 om ændring af forordning (EU) 2017/1938 og (EF) nr. 715/2009 for så vidt angår gasoplagring ([2]);

— der henviser til Rådets forordning (EU) 2022/1369 af 5. august 2022 om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas ([3]);

— der henviser til forslag til Rådets forordning om et nødindgreb for at imødegå høje energipriser ([4]);

— der henviser til forslag til Rådets forordning om styrkelse af solidariteten gennem bedre koordinering af indkøb af gas, udveksling af gas på tværs af grænserne og pålidelige prisbenchmarks ([5]);

— der henviser til Det Europæiske Råds konklusioner af 15. december 2022 ([6]);

— der henviser til Rådets forordning (EU) 2022/2578 af 22. december 2022 om indførelse af en markedskorrektionsmekanisme til beskyttelse af borgerne og økonomien mod uforholdsmæssigt høje priser ([7]);

— der henviser til Rådets forordning (EU) 2022/2577 af 22. december 2022 om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi ([8]);

— der henviser til Europa-Parlamentets beslutning af 5. oktober 2022 om EU's reaktion på stigningen i energipriserne i Europa ([9]);

([1]) COM(2022) 230 final.
([2]) EUT L 173 af 30.6.2022, s. 17.
([3]) EUT L 206 af 8.8.2022, s. 1.
([4]) COM(2022) 473 final.
([5]) COM(2022) 549 final.
([6]) https://www.consilium.europa.eu/media/60872/2022-12-15-euco-conclusions-en.pdf.
([7]) EUT L 335 af 29.12.2022, s. 45.
([8]) EUT L 335 af 29.12.2022, s. 36.
([9]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0347_EN.html.

EU's byer og regioner er hovedaktører i energikrisen

1. understreger det juridiske ansvar og den betydning, som EU's 1,2 millioner lokale og regionale ledere i 90 000 byer og landsbyer, 900 storbyer og 280 regioner har for håndteringen af energikrisen ved at yde økonomisk og social bistand til sårbare husholdninger og små og mellemstore virksomheder (SMV'er). På trods af de voldsomt stigende energipriser og den høje inflation er de lokale og regionale myndigheder fortsat med at levere væsentlige tjenester og har truffet foranstaltninger til at sikre energibesparelser, en fortsat energiforsyning og beredskabsplaner med det formål at styrke energimodstandsdygtigheden;

2. anerkender den utroligt store indsats fra Kommissionens og Europa-Parlamentets side, når det gælder om at iværksætte hasteforanstaltninger, men bemærker dog, at de aktuelle initiativer ikke giver de lokale og regionale myndigheder den øjeblikkelige støtte, de har brug for;

3. opfordrer det svenske formandskab til at videreføre det tjekkiske formandskabs eksemplariske arbejde og fremskynde vedtagelsen af de resterende lovgivningsforslag i Fit for 55-pakken samt sikre, at EU-lovgivningen egner sig til at håndtere energikrisen under hensyntagen til de relevante RU-udtalelser ([10]);

4. understreger, at mange byer og regioner har vedtaget mere ambitiøse mål end dem, de nationale regeringer har sat i deres nationale energi- og klimaplaner. Udvalget opfordrer alle medlemsstater til aktivt at inddrage de lokale og regionale myndigheder i revisionen og ajourføringen af de nationale energi- og klimaplaner i 2023 i overensstemmelse med forvaltningsforordningens artikel 11 ([11]);

5. opfordrer til i højere grad at harmonisere og forenkle EU's forskellige energi- og klimainitiativer ([12]) samt yde den nødvendige økonomiske og tekniske bistand til de lokale og regionale myndigheder.

Hurtigere omstilling til ren energi i byer og regioner for at opnå en ægte europæisk energiunion

6. Det Europæiske Regionsudvalg er dybt bekymret over, at man på UNFCCC COP27 hverken formåede at øge og fremskynde nedbringelsen af drivhusgasemissioner på verdensplan eller at fremsætte en opfordring til at udfase alle fossile brændstoffer. Udvalget understreger, at selv om det er vigtigt at fremskynde omstillingen til ren energi og gøre os uafhængige af fossile brændstoffer, bidrager kulstoffattige energikilder stadig til leveringen af stabil og økonomisk overkommelig energi, alt afhængigt af de enkelte medlemsstaters eget energimiks;

7. efterlyser oprettelsen af en ægte europæisk energiunion med et fuldt integreret og velsammenkoblet marked på tværs af EU, der har et velfungerende forvaltningssystem som et centralt element. Fuld integration forudsætter, at medlemsstaterne påtager sig ansvaret med at sikre en tilstrækkelig og robust energiforsyning for at undgå, at nedsat produktion og høje priser også rammer andre medlemsstater;

8. gentager, hvor vigtigt det er at følge princippet om »energieffektivitet først«, og glæder sig over indsatsen for at fremme energibesparende tiltag på alle niveauer i hele EU. Udvalget noterer sig, at selv om der i enkelte medlemsstater endnu ikke er truffet tiltag til at nedbringe gas- og elforbruget i husholdninger, virksomheder og offentlige myndigheder ([13]), har mange byer rundt omkring i EU tilsluttet sig initiativet »Cities Energy Savings Sprint« og indført energibesparende tiltag vedrørende opvarmning, belysning, mobilitet, oplysningsaktiviteter etc.;

9. mener, at disse tiltag ikke kun bør gælde under den nuværende krise, og opfordrer Kommissionen til at fremsætte et forslag vedrørende energitilstrækkelighed med henblik på at indarbejde energibesparelser på alle politikområder. Udvalget opfordrer til at fremme større adfærdsændringer og belønne dem på passende vis;

([10]) Se RU's udtalelser om revision af direktivet om energieffektivitet, direktivet om vedvarende energi og direktivet om bygningers energimæssige ydeevne og EU-rammen for dekarbonisering af gasmarkederne.

([11]) I henhold til forvaltningsforordningens artikel 11 skal hver medlemsstat etablere en klima- og energidialog på flere niveauer, hvor lokale myndigheder og andre relevante interessenter kan involvere sig og drøfte opnåelsen af Unionens mål om klimaneutralitet som fastsat i forordningens artikel 2.

([12]) Såsom bl.a. borgmesterpagten, EU-missionerne om »Klimaneutrale og intelligente byer« og »Tilpasning til klimaændringer« samt den europæiske klimapagt og initiativet »Ren energi til EU's øer«.

([13]) Saving-Energy-for-Europe-Ex.Summary.pdf (eeb.org).

10. gentager sin opfordring til Kommissionen og medlemsstaterne om at støtte oprettelsen af kvikskranker på regionalt og lokalt plan for at fremskynde investeringer i energieffektivt byggeri, energieffektiv renovering af bygninger og energibesparende projekter under hensyntagen til principperne for det nye europæiske Bauhaus. Udvalget opfordrer medlemsstaterne til at afsætte REPowerEU-midler til det formål og anvende dem i samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank;

11. glæder sig over aftalen om hurtigere godkendelsesprocedurer for projekter vedrørende vedvarende energi og opfordrer medlemsstaterne til fuldt ud at samarbejde med de lokale og regionale myndigheder og lokalsamfundene for at sikre beskyttelse af miljøet og fremme befolkningens accept. RU bemærker, at det haster med at udvikle hurtige administrative procedurer og fjerne de bureaukratiske hindringer for installation af vedvarende energi i boliger i landdistrikterne. Udvalget understreger, at landdistrikterne rummer et stort potentiale for produktion af vedvarende energi, herunder bæredygtig udnyttelse af skovbiomasse som vedvarende energi, og at de kan drage fordel af øget tilslutning til nettet og nye beskæftigelsesmuligheder, navnlig blandt unge og kvinder;

12. bifalder aftalen om et forbud mod forbrændingsmotorer, der er drevet af fossile brændstoffer, i nye personbiler og varevogne fra og med 2035. Udvalget understreger behovet for alternative, økonomisk overkommelige og tilgængelige brændstoffer og tilhørende tankstationer og ladestandere i alle EU's regioner. Udvalget understreger, at RU's alliance af bilproducerende regioner efterspørger en mekanisme for retfærdig omstilling til støtte for den socioøkonomiske struktur i regioner med en stor bilindustri og mange underleverandører til denne;

13. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at fremme udvikling af internationale og interregionale infrastrukturer til transmission af elektricitet, som gør det muligt at dele elektricitet hidrørende fra forskellige vedvarende energikilder, der alt efter klima og geografiske forhold er koncentreret i forskellige regioner. Hvis disse energikilder således bliver tilgængelige i fjernereliggende områder, fordi de kan transporteres mellem områderne, reduceres det tidsrum, hvor der ikke er adgang til vedvarende energikilder, og forvaltningen af elsystemerne lettes, hvilket baner vej for en elproduktion, der udelukkende er baseret på vedvarende energikilder;

14. minder om det presserende behov for at udvikle og dekarbonisere mobiliteten i byer og landdistrikter og opfordrer til effektive foranstaltninger til fremme af en sikker infrastruktur og omprioritering af det offentlige rum i byområder. Udvalget understreger, at regioner og byer har brug for en fleksibel ramme, navnlig for så vidt angår revisionen af retningslinjerne for forpligtelsen til offentlig tjeneste;

15. opfordrer i den forbindelse Kommissionen til at iværksætte et fælles pilotprojekt for offentlige udbud, der har til formål at indsætte brintbusser i en række europæiske byer og deres opland, og som i en efterfølgende fase også skal udvides til andre byer og regioner i hele EU;

16. understreger, at løsninger inden for ren energi ofte stadig er dyre, og at investeringsprocedurerne for projekter vedrørende ren energi ofte er tidskrævende og meget bureaukratiske. Udvalget efterlyser mere ambitiøse forslag til at gøre løsninger inden for vedvarende energi til de nemmeste og billigste på markedet og dermed også tilgængelige for lavindkomsthusholdninger;

17. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at afsætte en del af REPowerEU-midlerne til at udvikle støttefaciliteter baseret på modellen for European City Facility (EUCF) ([14]), yde direkte økonomisk støtte til lokale og regionale myndigheders udvikling af levedygtige investeringsplaner (navnlig for små og mellemstore myndigheder samt myndigheder, der står over for strukturelle hindringer i deres energiomstilling) og støtte energieffektivt byggeri og energieffektiv renovering af boliger, især i landdistrikterne. Udvalget efterlyser ligeledes generøse tilskud til sårbare husholdninger, der ikke kan finansiere startomkostningerne;

18. advarer mod yderligere forslag om at overføre midler fra ESI-fondene til genopretnings- og resiliensfaciliteten til finansiering af REPowerEU-planen. Udvalget modsætter sig også ethvert forsøg på at fratage regionerne midler, da dette er i strid med EU's principper, navnlig princippet om aktiv nærhed, og de aftaler, der er indgået om delt forvaltning;

19. opfordrer til at inddrage de lokale og regionale myndigheder i udarbejdelsen af de nye kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplanerne for at sikre, at der inden for rammerne af disse nye kapitler finansieres strategiske projekter, som udvikles af og i samarbejde med lokale og regionale myndigheder, samt ny grænseoverskridende infrastruktur;

20. anerkender den første umiddelbare positive effekt, som energisolidaritetsforanstaltningerne har haft på energipriserne, og udtrykker sin opbakning til at styrke EU's energiplatform;

([14]) EUCF — Home (eucityfacility.eu).

21. ser frem til en revision af direktivet om elmarkedets udformning og forventer, at den vil indeholde foranstaltninger til at mindske koblingen mellem gaspriserne og elpriserne til et niveau, der er proportionalt med dette brændstofs andel af den endelige elproduktion;

22. opfordrer Kommissionen til at anerkende energifællesskabers, producent-forbrugeres og lokale myndigheders ret til at deltage som aktører i den lokale forsyning af elektricitet fra vedvarende energikilder uden at blive fuldt regulerede detailleverandører og til at sikre, at disse ikkeprofessionelle markedsaktører har ret til lige adgang til nettet;

23. understreger, at eventuelle kortsigtede foranstaltninger såsom øget LNG-import skal være midlertidige, og at de ikke bør forårsage yderligere fastlåsning. Udvalget understreger, at infrastrukturinvesteringer bør være »klar til grøn gas« for at bane vejen for klimaneutralitet ved hjælp af vedvarende brint og andre vedvarende brændstoffer;

24. gentager sin opfordring til Kommissionen og medlovgiverne om at øge investeringerne i forskning og innovation, herunder i klimaneutrale løsninger, ved den kommende revision af den flerårige finansielle ramme, såsom EU-missionerne om »Klimaneutrale og intelligente byer« og »Tilpasning til klimaændringer« og partnerskaberne for regional innovation, og om at udvikle nye budgetposter til fremme af offentlig-private konsortier for klimaneutrale løsninger inden for byggeri og på distriktsniveau i overensstemmelse med principperne for det nye europæiske Bauhaus;

25. fremhæver, at den aktuelle energikrise også udgør en lejlighed til at optrappe elektrificeringen og produktionen af vedvarende brint væsentligt samt bakke mere op om udviklingen af innovative teknologier såsom CCUS (CO_2-opsamling, -lagring og -anvendelse) som rene løsninger til dekarbonisering af vores økonomi. Udvalget opfordrer Kommissionen til at støtte lokale og regionale myndigheders investeringer i infrastruktur for vedvarende brint via den kommende brintbank ved at udnytte eksisterende bedste praksis på regionalt og lokalt plan og hjælpe med at udbrede den i hele EU;

26. minder om, at investeringer i kompetenceudvikling og opkvalificering af medarbejderne i de lokale og regionale myndigheder er afgørende for at kunne fremskynde den grønne og digitale omstilling. Udvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at iværksætte et målrettet initiativ på dette område som led i det europæiske år for færdigheder 2023.

Bekæmpelse af energi- og mobilitetsfattigdom uden at lade nogen region, by eller borger i stikken

27. Det Europæiske Regionsudvalg beklager de sociale konsekvenser af energi- og fødevarekrisen for borgere og SMV'er. Udvalget opfordrer alle medlemsstater til i deres nationale energi- og klimaplaner at fastsætte et klart mål for mindskelse af energifattigdom. Udvalget opfordrer medlemsstaterne til i samtlige energi- og socialpolitikker at indarbejde foranstaltninger til bekæmpelse og udryddelse af energifattigdom, bl.a. på grundlag af de erfaringer, som EU's observatorium for energifattigdom og rådgivningscentret for energifattigdom har indsamlet;

28. opfordrer Kommissionen og medlovgiverne til at sikre, at nye og eksisterende politiske instrumenter ledsages af en solid social pakke og foranstaltninger vedrørende en retfærdig omfordeling, som navnlig for sårbare husholdninger og unge kan danne grundlag for en retfærdig energiomstilling. Gennemførelsen af politikker for energiomstilling såsom energieffektive renoveringer eller udrulningen af vedvarende energi skal ledsages af tilpas målrettet økonomisk, teknisk og social støtte for at sikre, at disse foranstaltninger er inklusive;

29. understreger, at energikrisen har forholdsmæssigt større negative konsekvenser for kvinder, og opfordrer Kommissionen til at sikre kønsspecifikke støttemekanismer for at sikre, at de ikke øger uligheden mellem kønnene;

30. glæder sig i den forbindelse over indførelsen af midlertidige solidaritetsbidrag med henblik på at omfordele energisektorens ekstraordinære indtægter til slutkunderne og opfordrer medlemsstaterne til at yde målrettet økonomisk støtte til lokale og regionale myndigheders bekæmpelse af energi- og mobilitetsfattigdom på lokalt plan;

31. understreger, at energikrisen har forholdsmæssigt større negative konsekvenser for lavindkomsthusholdninger i landdistrikter, der har brug for en bil for at få adgang til basale tjenesteydelser. Udvalget fremhæver, at udbredelsen af offentlig transport bør mindske de geografiske uligheder og mobilitetsfattigdommen;

32. opfordrer Kommissionen til at tilbyde lokale og regionale myndigheder hasteløsninger i tilfælde af utilstrækkelig støtte fra de nationale regeringer og opfordrer indtrængende til, at målrettede investeringer foretaget på baggrund af energikrisen ikke medtages i beregningen af underskuddet inden for rammerne af de finanspolitiske regler;

33. opfordrer Kommissionen til at svække båndene mellem energi- og landbrugsmarkederne med henblik på at gøre landbrugsproduktionen mindre energiintensiv. Udvalget opfordrer endvidere Kommissionen til at foretage en gennemgribende og strukturel revision af fødevaresystemet, der kan standse fødevarespekulation på de internationale markeder, øge reguleringen og beskytte landbrugernes indtægter yderligere;

34. opfordrer Kommissionen til at arbejde hen imod, at biomasse fortrinsvis bliver anvendt til kompostering med henblik på produktion af organisk gødning, hvorved afhængigheden af kunstgødning, som stammer fra naturgas og olie, mindskes. Dog bør man sikre sig, at den valgte teknologi ikke har nogen negative konsekvenser for luftkvaliteten. Udvalget opfordrer endvidere Kommissionen til at fremme mere energieffektive produktionsmodeller såsom bæredygtigt jordbundsbevarende landbrug og fremhæver samtidig den dobbelte rolle som producent af biomasse og potentiel forbruger af biomasse, som kan dække egne energibehov;

35. fremhæver, at øget efterspørgsel på biobrændstoffer risikerer at forværre fødevarekrisen. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen og medlemsstaterne til at prioritere anvendelsen af landbrugsprodukter til fødevarer;

36. mener, at Unionens eksisterende finansielle instrumenter og praksis bør udvikles yderligere og tilpasses forskellige situationer, således at der kan findes synergier mellem de forskellige programmer ([15]). Udvalget henleder i den forbindelse opmærksomheden på de særlige udfordringer, som landdistrikter og regioner med geografiske ulemper kæmper med;

37. bifalder Kommissionens forslag, der på baggrund af industriplanen under den grønne pagt, vil ændre de midlertidige kriserammebestemmelser for statsstøtte til midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser. Dette vil fremme investeringerne i en hurtigere udrulning af vedvarende energi. Det omfatter incitamenter til investeringer, der resulterer i en betydelig reduktion af emissionerne ved at fastlægge højere støttelofter og forenkle støtteberegningerne samt støtte dekarbonisering af industrien og fremstilling af det produktionsudstyr, der er nødvendigt for at opnå klimaneutralitet senest i 2050. RU støtter overordnet set en tilgang, der giver medlemsstaterne og de subnationale myndigheder større fleksibilitet til at støtte foranstaltninger i nøglesektorer for omstillingen til en dekarboniseret økonomi såsom vedvarende brint, bygningers energimæssige ydeevne, CO_2-opsamling og -lagring og nulemissionskøretøjer;

38. fremhæver imidlertid, at skævvridninger forårsaget af mere lempelige regler for statsstøtte så vidt muligt skal undgås, og at Kommissionen skal gøre sit bedste for at finde et kompromis mellem medlemsstaternes forskellige krav. I modsat fald kan det indre marked fragmenteres yderligere som følge af medlemsstaternes forskellige økonomiske kapacitet til at støtte deres virksomheder, hvilket vil øge de territoriale forskelle;

39. er rede til fortsat at støtte udbredelsen og anvendelsen af bedste praksis samt gennemførelsen af energiforanstaltninger via RU's initiativ om »den grønne pagt — going local« og navnlig gennem den fortsatte udvikling af »den grønne pagt — going local«-håndbøgerne;

40. forpligter sig til at styrke samarbejdet om energisikkerhed og prisoverkommelighed med nabolandene på lokalt og regionalt plan;

41. gentager sin opfordring til Kommissionen om at inddrage RU som institutionel partner i Koordinationsgruppen for Energifattigdom og Sårbare Forbrugere og er parat til at bidrage til dette interinstitutionelle samarbejde gennem sin arbejdsgruppe om »den grønne pagt — going local«;

42. pålægger sin formand at sende denne resolution til Kommissionen, Europa-Parlamentet, de svenske og spanske rådsformandskaber samt formanden for Det Europæiske Råd.

Bruxelles, den 9. februar 2023.

Vasco ALVES CORDEIRO

Formand for
Det Europæiske Regionsudvalg

([15]) Se RU's udtalelse — Retfærdig og bæredygtig omstilling i forbindelse med kul- og energiintensive regioner (EUT C 498 af 30.12.2022, s. 36).